

Hij komt, hij komt...

Ik schrijf dit stukje de dag na de aankomst van Sinterklaas; dat verklaart de titel. Maar wij Amsterdammers hebben sinds kort nog een andere Sinterklaas, die niets liever doet dan in onze schoen zoeken naar verlanglijstjes: dokter Smalhout van het jonge, dynamische bedrijf 'SOS-arts'. De wortel voor het paard kunt u rustig achterwege laten, want de SOS-artsen rijden in heuse auto's en de prijzen voor hun behandelingen zijn ook aanzienlijk hoger dan die van een bos wortelen.

Maar het belangrijkste is: hij komt! Hij komt! Niet omdat u slecht ter been bent of anderszins immobiel. Ook niet omdat u een besmettelijke ziekte heeft zodat u beslist niet met anderen in aanraking mag komen. Of iets acuuts wat niet kan wachten. Nee, hij komt omdat u dat wilt!

Potjandorie, wat zullen we nou krijgen, dachten de Smalhout-aanhangertjes. De dokter gaat toch zeker niet bepalen of zijn komst nodig is? Moet ik straks zo'n helleveeg van de huisartsenpost ervan proberen te overtuigen dat de komst van een dokter noodzakelijk is? Wij dachten toch even van niet! We leven tenslotte niet meer in de tijd van de gulden! (Als u dit leest gaat deze zin hopelijk nog op...) We worden in winkels vaak al horkerig genoeg geholpen en obers lopen alleen maar weg als ze zeggen dat ze eraan komen, maar daar moet het wel bij blijven. In de

gezondheidszorg eisen wij service en tegenwoordig betekent dat: ik – als patiënt – vraag en u – als arts – draait (u een slag in de rondte).

Naar ik heb begrepen bestaat de staf van SOS-arts BV niet vanzelfsprekend uit huisartsen. Ook jonge afgestudeerde basisartsen blijken van harte welkom. Dat kan een leuke strijd worden! Enerzijds de eigen, ervaren huisarts, die met veel inzet van tijd en ervaring probeert de patiënt van het onnodig gebruik van antibiotica af te houden. Anderzijds de basisarts, die met serviceverlening in de tas wel raad weet. 'Wat zei de huisarts? Dat het niet werkt bij een virusinfectie? En hoe weet die dan zo zeker dat het een virus is? Voor hoelang had u gehad willen hebben?'

Het ochtendblad maakte vanmorgen melding van nóg een spiksplinternieuw dienstverleningsbedrijf: een mobiel team komt (vooralnog alleen op verzoek) bij u aan huis om u te helpen een einde aan uw leven te maken. Die teams waren er in de grote steden al langer, maar dan met het grote verschil dat zij uitdrukkelijk kwamen zonder een verzoek daartoe van de bewoner.

Aan het nieuwe dienstverleningsbedrijf zou grote behoefte zijn, want volgens de directie ervan wordt een derde van de euthanasieverzoeken niet gehonoreerd. Ik ben als begeleider van een SCEN-groep niet meer helemaal een leek op dit gebied, en ik ben zo vrij om dit hoge aantal geweigerde euthanasieverzoeken in twijfel te trekken. Of worden alle gevallen meegeteld waarin euthanasie is geweigerd omdat er niet aan de wettelijke voorwaarden was voldaan? Men zal toch binnen de wet moeten blijven, servicegericht of niet.

Jongens toch, hoe heeft het zo ver kunnen komen? Het zal u als trouwe lezer van deze rubriek niet zijn ontgaan dat ik nog altijd verbijsterd ben over de overgang naar een vraaggestuurde zorg waarbij de markt haar werk wel zou doen. Dokters zouden voor spotprijstjes te consulteren zijn, omdat ze anders in de felle concurrentiestrijd met collega's

geen droog brood meer zouden verdienen. Om nog enige klandizie te houden zouden ziekenhuizen wijn bij het eten gaan schenken, dagelijks een masseur langssturen en het aantal onnodige sterfgevallen met 10% verlagen. Van die marktwerking komt natuurlijk niets terecht.

Het lijkt mij van groot belang dat zorgverleners zich eens gaan bezinnen op de nieuwe verhouding tussen hulpvrager en hulpverlener. De artsen met een diepgewortelde behoefte om voor de medemens te zorgen komen vaak bedrogen uit omdat steeds meer patiënten weigeren zich als hulpelozeschepseltjes te gedragen. Artsen met plezier in het feitelijke handwerk treffen patiënten die op internet nét iets anders hebben gezien dan de dokter wil gaan ondernemen. Medicijnenstudenten in de omgeving van onze kinderen hoor ik cynisch verkondigen: 'Als ze zo goed weten wat ze nodig hebben, kunnen ze het van mij krijgen. Dat spaart tijd en een heleboel ellende.'

Een royaal deel van de huidige patiënten is een kind van deze tijd: 'Ik betaal er veel voor en dus bepaal ik wat er aan en met mij gebeurt.' Dat is voor consciëntieuze artsen onverteerbaar zodra de patiënt dingen wil die onnodig of zelfs schadelijk zijn. Volgens mij verkeren zowel de hulpvragers als de hulpverleners in onzekerheid. De oude hulpvrager-hulpverlenerrelatie bestaat niet meer en wat de moderne marktgerichte variant inhoudt, is voor velen nog onduidelijk. Bezinning op en vervolgens herijking van de arts-patiëntrelatie lijkt mij dus meer dan ooit noodzakelijk! ■

Hans van der Voort
hvdvoort@knmg.nl